

DOI: 10.46340/ephd.2020.6.3.14

Daryna HoncharenkoORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7127-4661>*Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine*

PRE-WEDDING CYCLE OF UKRAINIAN RITUAL WEDDING: TRANSFORMATION OF TRADITION IN THE PRESENT TIME (ON THE MATERIALS OF THE CITY OF KYIV)

Дарина Гончаренко*Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна*

ПЕРЕДВЕСІЛЬНИЙ ЦИКЛ УКРАЇНСЬКОГО ОБРЯДОВОГО ВЕСІЛЛЯ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ТРАДИЦІЇ У СУЧАСНІСТЬ (НА МАТЕРІАЛАХ МІСТА КИЄВА)

This article considers one of the most important components of Ukrainian wedding ceremonies – the pre-wedding cycle, which was associated with obtaining the consent of young people and their families to marry. It contained ritual actions that corresponded to certain folk customs, legal, social and moral ideas of Ukrainians about starting a family and getting married. In traditional Ukrainian society, the pre-wedding cycle of the wedding ceremony consisted of four main elements: «reconnaissance», «courtship», «inspection» and «engagement». But over time, Ukrainian society has undergone significant changes, and modern youth no longer see the need to observe all the traditional rites and customs that are inherent not only in the pre-wedding cycle, but also in the wedding ritual of the wedding ceremony in general. Under the influence of various factors, the pre-wedding cycle not only underwent a transformation, but changed the essence and order of certain rituals. Today, the pre-wedding cycle begins with the rite of «engagement» and ends with «courtship». In the study, the author shows the evolution and modification of the main component of wedding ceremonies from traditional society to the present.

Keywords: wedding ceremony, wedding, pre-wedding cycle, marriage ritual, «reconnaissance», «courtship», «inspection», «engagement», youth, tradition, rite, custom.

З давніх часів весільна обрядовість українців була однією з найголовніших дій у традиційному суспільстві, що засвідчувала формування та виокремлення нової сім'ї. Завдяки своїм віковим надбанням весільні обряди та звичаї і сьогодні передаються від одного покоління до іншого, тим самим засвідчують велику цінність української народної культури. Українське весілля завжди містило в собі багато елементів та компонентів з різних обрядових дій та традиційних звичаїв. Тому інтерес до цього дійства не зникає, а, навпаки, все більше зростає і відбивається у трансформації деяких елементів весільної культури українців.

Український традиційний весільний обряд кінця XIX-початку XX століття має досить чітку структуру і поділяється на такі умовні етапи: передвесільний, власне весільний, післявесільний цикли. Серед усіх наведених етапів досить розвиненим був перший – передвесільний цикл, який був пов'язаний з отриманням згоди двох родин на шлюб молодих. Він складався з трьох, а іноді з чотирьох обрядових частин: вивідування, сватання, оглядини та заручини¹.

Передвесільному циклу обрядових дій передувало дошлюбне спілкування молодих хлопців і дівчат та їх остаточний вибір пари. Досить тривалий історичний період часу право вільно обирати собі пару було дуже обмеженим. Зазвичай, це право перебирали на себе батьки, особливо, якщо сім'я була бідною і потребувала економічної підтримки. Такий стан справ тривав аж до кінця XIX століття, але з часом вплив батьків на вибір пари і рішення щодо майбутнього шлюбу поступово зменшується.

¹ Борисенко, В. К. (2010). *Українське весілля: Традиції і сучасність*. Київ: ВД Стило, 22.

У першій половині ХХ століття вільний вибір пари став відігравати панівну роль серед молоді, оскільки відтепер головним мотивом для укладання шлюбу слугувало почуття закоханості та вподобання. Молоді пари знайомилися зі своїми майбутніми половинками на різних дійствах, розвагах та формах дозвілля. До таких можна віднести: «вулиці», «досвітки», «вечорниці», «музики», «кутки», «колодки», «вигін», «стависько», «поляна», календарні та сімейні свята¹.

Говорячи про передвесільний цикл обрядових дійств традиційного весілля варто зазначити, що обряд «вивідування»² використовувався дуже рідко і мав більше локальний характер. Він містив в собі риси прагматичності, які мали на меті дізнатися про наміри батьків молодої і в разі чого забезпечити молодого хлопця від ганьби відмови. В народі побутовало кілька назв цього обряду: «допити», «розвідки», «запити», «вивідки», «змовини» та «визнавки»³.

Переважно на такі вивідування ходила мати молодого парубка, або родичка жіночої статі, в деяких регіонах України посередником такого дійства міг бути й батько хлопця, головним завданням яких було дізнатися попередню відповідь іншої родини. Головними атрибутами цього обряду були паляниця й горілка. Якщо родина молодої була згодна на шлюб, то вони брали хліб і ставили його на стіл, або ж обмінювали на свій. Але через те, що дуже часто на вивідування приходили без попередження або воно робилося без домовленості молодих, то таке розвідування доволі часто закінчувалося відмовою⁴. Тому на початку ХХ століття ця обрядова дія почала втрачати своє значення і набувала форми попередження про прихід сватів для отримання згоди родини молодої на укладання шлюбу⁵.

Першою обрядодією, що розпочинало передвесільний цикл, було сватання. Воно містило в собі остаточне отримання згоди на шлюб молодої та її батьків і мало багато локальних назв: «сватання», «сватанки»⁶, «могорич», «змовини», «рушники»⁷, «давати рушники», «брати рушники», «зальоти», «згоди»⁸, «слово», «старости»⁹.

Сватання молодої дівчини відбувалось за попередньої згоди обох молодих, і родина молодої вже була готова до приходу сватів. Однак були поодинокі випадки, коли старости приходили без попередження і, як наслідок, в такому випадку молодий парубок міг отримати відмову у вигляді гарбуза чи макогону¹⁰.

На сватання йшла родина нареченого, і серед неї обиралися два старости, дуже рідко брали одного. З них обирали старшого старосту, який і починав вести бесіду. Сватами могли бути близькі родичі родини молодого, що перебували у шлюбі, мали гарну вдачу, вміння чемно підтримувати розмову та жартувати. До того ж вони мали бути обізнаними в обрядах передвесільного циклу і знати всі можливі варіанти розвитку тих чи інших подій.

Старости разом з нареченим обирали найбільш сприятливий день за місцевими уявленнями і приходили до хати молодої. Першими до хати завжди заходили старости з паляницями та хлібом у хустині, віталися і починали розмову. Традиційна промова старост залежала від місцевості і мала декілька варіантів, що були притаманні певному регіону України. Так, у центральних районах України говорили про «мисливців», що натрапили на слід «куниці – красної дівиці», або ж про «покупців», які прийшли по «товар». У західних регіонах можна зустріти розмову про купівлю «ягнички» або ж «телички», а на території Полтавщини для молодого парубка шукали «швачку» та «прачку»¹¹.

¹ Маховська, С. Л. (2018). Весільна обрядовість. *Енциклопедія історії України. Том «України – українці», 1.* Київ: Наукова Думка, 340.

² Вархол, Й. (1999). Весільні обряди. Лемківщина: Історико-етнографічне дослідження. *Духовна культура.* Львів, 2, 78.

³ Маховська, С. Л. (2018). Весільна обрядовість. *Енциклопедія історії України. Том «України – українці».* Київ: Наукова Думка, 1, 341.

⁴ Там само.

⁵ Там само, 342.

⁶ Там само.

⁷ Борисенко, В. (2007). *Українська етнологія: Навчальний посібник.* Київ: Либідь, 336.

⁸ Маховська, С. Л. (2018). Весільна обрядовість. *Енциклопедія історії України. Том «України – українці».* Київ: Наукова Думка, 1, 342.

⁹ Борисенко, В. (2007). *Українська етнологія: Навчальний посібник.* Київ: Либідь, 336.

¹⁰ Там само.

¹¹ Там само.

Під час першої частини сватання дівчина знаходилась у хаті, а парубок на подвір'ї молоді. А вже після завершення «вступної частини» діалогу зі старостами молодий міг зайти до оселі. Одночасно з ним виходила молода дівчина та йшла до печі. В цей час ставилося запитання до нареченої та її родини на згоду укласти шлюб. Саме колупання печі засвідчувало скромність дівчини та її сором'язливість у праві самостійно надавати пряму відповідь на згоду для укладання шлюбу.

До символічних знаків, що засвідчували згоду молоді, відносили: прийняття хлібу сватів, або його обмін на хліб родини нареченої; піднесення хустки сватам, або ж пов'язування рушниками; частування сватів та піднесення води старшому сватові¹. У разі незгоди майбутня наречена могла винести гарбуза сватам та родині молодого, або ж макогону, ще рідше – повертали хліб. До цього всього молода мала сама вийти на двір слідом за сватами і власноруч закрити за ними ворота, оскільки за народними прикметами вважалося, що якщо ворота подвір'я зачинить староста, то до цієї дівчини більше ніхто не прийде свататись.

У разі позитивної відповіді молоді та її родини сватання продовжувалося частуванням, під час якого засватана молода пара мала кланятися всім присутнім та гостям. Спочатку вклонялися батькам молоді, потім батькам молодого, далі поклони відбивали старостам, хрещеним батькам та іншим гостям від найстаршого до молодшого².

Проміжним дійством між сватанням та заручинами відігравав обряд оглядин. Він був поширений на більшості території України, оскільки за традиційними уявленнями після одруження молода дівчина переходила жити в хату молодого. Тому батьки нареченої та її родина йшли до подвір'я молодого, аби подивитися на господарство та хатне начиння майбутнього зятя і переконатися, що їх донька буде жити не гірше, ніж у батьківському домі. Назва цієї обрядової дії залежала від регіону і мала такі варіанти: «оглядини», «розглядини», «виглядини», «обзорини», «переглядини»³, «печоглядини», «розгледини», «гризти піч»⁴.

Останнім і вирішальним обрядом передвесільного циклу, що засвідчував остаточну згоду молоді та її родини на шлюб, був обряд заручин. У різній місцевості він мав і різну назву: «полюбини», «змовини», «слово», «словини», «рушники», «хустки», «сватанки»⁵, «пошлюбини», «мале весілля»⁶. Саме назва «заручини» говорить сама за себе, під час цього обряду з'єднували руки молодих на хлібі, зерні, що за звичаєвим правом засвідчувало згоду на шлюб та надавало їй юридичного значення. Основними рисами цієї дії були: обрядовий спів, посад молодих та благословення батьків. Інколи могли ще й виконувати ритуальний танець з хлібом, але ця обрядова дія виконувалась дуже рідко і переважно на території Західної України.

Після заручин вже не можна було відмовлятися від шлюбу, оскільки під час вищезазначених обрядових дій передвесільного циклу був час, щоб обдумувати свій вибір і вирішувати, укладати шлюб чи ні, а вже на заручинах відбувалось засвідчення остаточної згоди на укладання шлюбу. Якщо ж відбувалось порушення цієї шлюбної угоди, то сторона, яка була порушником, мала компенсувати збитки за завдані безчестя, так би мовити «за образу»⁷.

Через значні процеси урбанізації, глобалізації та вестернізації нашої держави відбулися й зміни, які безпосередньо вплинули на українське суспільство, основою якого завжди виступала освічена молодь, яка була головним двигуном розвитку нашої держави. Тому сучасна молодь вже не має потреби дотримуватися тих обрядів та звичаїв, що були характерними для традиційного суспільства українців⁸. Однак знання про минуле, розповіді, що передавало старше покоління молодшому завжди мали місце в українській традиції і продовжуються по нині. На сьогодні деякі окремі обряди та звичаї не просто забуті чи зникли з ужитку, а були трансформовані і частково

¹ Маховська, С. Л. (2018). Весільна обрядовість. *Енциклопедія історії України. Том «України – українці»*. Київ: Наукова Думка, 1, 342.

² Там само.

³ Борисенко, В. К. (2010). *Українське весілля: Традиції і сучасність*. Київ: Стило, 27.

⁴ Маховська, С. Л. (2018). Весільна обрядовість. *Енциклопедія історії України. Том «України – українці»*. Київ: Наукова Думка, 1, 343.

⁵ Борисенко, В. (2007). *Українська етнологія: Навчальний посібник*. Київ: Либідь, 339.

⁶ Маховська, С. Л. (2018). Весільна обрядовість. *Енциклопедія історії України. Том «України – українці»*. Київ: Наукова Думка, 1, 343.

⁷ Там само.

⁸ Архівний рукописний фонд при кафедрі етнології та краєзнавства історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі – Архів КЕКІФ). Ф. 40, П. 4. Од. 36. 19, Арк. 2.

використовуються молоддю у шлюбному ритуалі в наш час, але у видозміненому порядку¹. Першим і найголовнішим дійством виступає обряд «заручин», далі інколи проводять «оглядини» і наостанок відбувається «сватання».

У сучасному ХХІ столітті батьки втратили право обирати своїм дітям майбутніх чоловіка чи дружину. Вони вже не відіграють того значення, яке було притаманне традиційному суспільству. Молоді люди мають багато можливостей аби самим обрати гідного партнера чи партнершу для спільного життя та побудови власної сім'ї. Ті традиційні форми розваг, що були характерними для українського традиційного суспільства, нікуди не зникли і не були забуті, вони існують і сьогодні, але в іншому вигляді. «Вечорниці», «музики», та інші були трансформовані у вечірки, концерти, вистави, культурні вечори, які відвідує нинішнє молоде покоління ХХІ століття².

Сучасна молодь керується лише своїми відчуттями та почуттями до протилежної статі і спирається на особисті якості майбутньої половинки. Їй не важливі ані матеріальне забезпечення партнера, ані думка друзів, родичів чи навіть батьків. Зустріти свою долю вони можуть будь-де: на роботі, під час навчання у закладах вищої освіти, подорожуючи містами чи країнами, прогулюючись парком, відвідуючи різні цікаві місця та культурні осередки (театри, кінотеатри, опери, музеї), та навіть на просторах інтернету.

Говорячи про сучасну молодь, треба розуміти, що не вся її частина обізнана про обряди та звичаї, які входять до передвесільного циклу та містять у собі певні обрядодії, що пов'язані з отриманням згоди молодих і їх родин на шлюб.

З огляду на новітні тенденції укладання шлюбу між молоддю, сучасний передвесільний цикл розпочинається «заручинами» і має 4 варіанти розвитку цієї дії:

- 1) ототожнення поняття «заручин» і пропозиції «руки та серця»;
- 2) проведення «заручин» і освідчення як окремих подій;
- 3) обмін усною згодою на шлюб без проведення обряду «заручин»;
- 4) поєднання «заручини» і «сватання» в одне дійство.

На сьогодні більша частина сучасної молоді ототожнює поняття «заручин» та пропозицію «руки та серця». Саме для них освічення є невід'ємною частиною обряду «заручин», оскільки на момент дійства молоді люди вже прийняли рішення про одруження, але акт узаконення цього рішення ще не був доведений до офіційного завершення³. Таке спрощення обряду засвідчує самостійний вибір майбутніх наречених, в наслідок чого відбувається перехід до наступного дійства – обряду «сватання». Головним моментом в заручинах у форматі освідчення є отримання позитивної відповіді молодої на укладання шлюбу. Пропозицію робить хлопець, для цього він купує каблучку, обирає формат заходу, дату, місце і час освідчення.

Найважливішими компонентами освідчення є питання парубка та відповідь дівчини, що засвідчувала згоду молодої до спільного подружнього життя. У сучасній молоді побутує багато варіантів для пропозиції «руки та серця», але до поширених форматів можна віднести: освідчення в ресторані чи кафе на свята або визначні дати, у колі друзів або товаришів та під час подорожей. Головна відмінність таких «заручин», коли молодий робить освідчення майбутній нареченій, полягає саме у відсутності батьків та їх родичів як з боку молодого, так і з боку молодої дівчини.

Інколи молодь розділяє освідчення і «заручини» на два окремих дійства. При першому – хлопець робить пропозицію дівчині, вона відповідає йому згодою на шлюб і потім вони разом їдуть до батьків молодої⁴. Наступним було проведення «заручини» з використанням певних традиційних дійств, притаманних ще традиційному суспільству. До такого формату «заручин» ретельно готуються, накривають великий стіл і запрошують усіх родичів, хрещених батьків та найближчих друзів з обох сторін⁵. Однак на сьогодні всіх традиційних дійств не дотримується жодна сучасна родина, бо вважає їх пережитками минулого⁶, зокрема не проводять обміну подарунками та посаду молодих під час такого формату заручин⁷. Молоді пари можуть також часто змінювати домашні посиденьки на відвідування кафе чи ресторану, де спілкуються з родинами, повідомляють всім

¹ Архів КЕКІФ. Ф. 40, П. 3, Од. зб. 2, Арк. 1.

² Архів КЕКІФ. Ф. 40, П. 4, Од. зб. 18, Арк. 5.

³ Архів КЕКІФ. Ф. 40, П. 5, Од. зб. 24, Арк. 3-4.

⁴ Архів КЕКІФ. Ф. 40, П. 3 Од. зб. 5, Арк. 3.

⁵ Там само. Од. зб. 16, Арк. 4.

⁶ Архів КЕКІФ. Ф. 40, П. 4, Од. зб. 17, Арк. 4.

⁷ Архів КЕКІФ. Ф. 40, П. 4, Од. зб. 18, Арк. 4.

присутнім про своє рішення створити нову сім'ю, обговорюють подальші дії щодо весілля та їхнього спільного життя¹.

Рідше, але бувають і такі випадки, коли молоді люди вирішують не проводити «заручини» взагалі, а просто обмінятися згодою на шлюб в усній формі, про яку потім повідомлять своїм батькам, друзям та родичам. Це говорить про самостійність як пари, так і їхнього вибору, в який саме спосіб та яким чином будувати своє подальше життя².

Об'єднання двох обрядів – «заручин» та «сватання» в одне дійство³ зустрічається ще рідше і залежить суто від економічного чиннику. Адже за сучасних умов існування все вимірюється в грошовому еквіваленті, і не кожна молода пара та родина може дозволити собі проводити два окремих свята, коли в сім'ї існує економічна скрута.

Після отримання остаточної згоди на шлюб молоді люди оголошують про те, що між ними відбулися «заручини», обирають дату та місяць весілля, інколи й рік, і йдуть подавати заяву до відділу державної реєстрації актів цивільного стану (РАЦСу)⁴. У разі, якщо на «заручинах» не були присутні батьки чи родичі, то спершу наречені повідомляють їх про свої наміри, а згодом за допомогою сучасних інформаційних технологій доносять інформацію іншим знайомим та товаришам⁵.

Відмова від шлюбу після «заручин» в сучасному світі теж зустрічається дуже рідко, адже вона несе за собою певні риси образи і зневажає ставлення молодих один до одного⁶. Але на сьогодні молодь все більше починає говорити про свободу, свободу вибору та свободу рішень, про відстоювання власної честі та гідності⁷, тому розірвання шлюбної угоди не несе за собою ніяких ні моральних, ні матеріальних збитків. Існує багато причин, які призвели до розірвання попередньої домовленості про укладання шлюбу. Поширеними серед них є: сварки між молодими нареченими, незабуті образи, розчарування⁸ і подружня зрада⁹, та постійні побиття один одного¹⁰.

Доволі значна частина сучасної молоді говорить про те, що ніколи не чула і не проводила у передвесільному циклі такого обряду як «оглядини»¹¹. Тому вважають його звичайним пережитком минулщини, бо ні матеріальні надбання іншої родини, ні її економічне становище ніяким чином не впливає на вибір пари. Але деякі наречені вбачають в «оглядинах» своєрідну схожість із знайомством батьків обох сторін¹². Коли родини приходять у гості один до одного, то відбувається своєрідна демонстрація життя певної сім'ї, її добробуту та матеріального забезпечення. Отож, можна говорити не про виконання запланованого обряду «оглядин», а про його трансформацію і підлаштування до сучасних вимог шлюбного ритуалу.

Обряд «сватання» виконувався одним з останніх дійств передвесільного циклу, бо, як і всі вище перелічені обрядові дії, зазнав чималих змін. Оскільки молодь ХХІ століття слідує більш сучасним тенденціям при досягненні згоди на шлюб, то можна говорити і про спрощення обряду «сватання», яке відбулося у 4 варіантах застосування даної обрядодії:

- 1) проведення обряду «сватання» з усіма традиційними дійствами;
- 2) проведення «сватання» не як обряду, а як знайомство з батьками із дотриманням певних традиційних елементів;
- 3) проведення обряду «сватання» виключно у форматі знайомства з батьками;
- 4) відсутність потреби у його проведенні.

Оскільки сучасна молодь приділяє велику увагу саме обряду «сватання», бо вважає його найважливішим дійством у досягненні згоди сторін на шлюб, то перший варіант з дотриманням усіх традиційних дійств повністю відповідав традиційному українському «сватання», що мав свою чітку послідовність і виконання. Про нього детально розписано на початку даної статі.

¹ Архів КЕКІФ. Ф. 40, П. 5, Од. зб. 27, Арк. 3.

² Архів КЕКІФ. Ф. 40, П. 3, Од. зб. 3, Арк. 3.

³ Там само. Од. зб. 7, Арк. 4.

⁴ Архів КЕКІФ. Ф. 40, П. 4, Од. зб. 11, Арк. 3.

⁵ Там само. Од. зб. 18, Арк. 4.

⁶ Там само. Од. зб. 16, Арк. 5.

⁷ Архів КЕКІФ. Ф. 40, П. 4, Од. зб. 13, Арк. 3.

⁸ Там само. Од. зб. 14, Арк. 4.

⁹ Там само. Од. зб. 12, Арк. 3.

¹⁰ Архів КЕКІФ. Ф. 40, П. 3, Од. зб. 8, Арк. 4.

¹¹ Архів КЕКІФ. Ф. 40, П. 5, Од. зб. 27, Арк. 2.

¹² Там само. Од. зб. 20, Арк. 2.

Більшу відмінність мають 3 наступні варіанти, які подібні один до одного, але мають невелику різницю. Певна частина молодих пар бачать у «сватанні» не традиційний обряд, а подібність до своєрідного знайомства між батьками наречених¹. Під час такого варіанту проведення сватання задіяні виключно батьки обох молодих, і не присутні інші люди, що мали би бути при традиційному обряді. Але головні обрядові компоненти мають бути обов'язково дотримані. Зустріч батьків відбувалася з хлібом і сіллю², відбувалося знайомство обох сторін, а потім зв'язували наречених рушниками³ і переходили до благословення та інколи обмінювалися дарунками. Такий варіант обряду «сватання» був досить поширений через економічне становище родин і власне молодої пари, яка ще не досить матеріально самостійна.

Також дуже розповсюдженим варіантом є трансформація «сватання» у виключно формат знайомства з батьками одне одного. Оскільки молоді люди дуже осучаснені і вже не використовують традиційні обрядові дії, тому і проводять такий вид сватання у ресторані чи кафе, де завчасно бронюють столик і замовляють їжу⁴. Цей варіант притаманний тій частині людей, які не хочуть проводити традиційне дійство з дотриманням «старих» обрядів та звичаїв, адже відповідь від обраниці молодий вже знав і лишалося тільки познайомити батьків і обговорити весільні деталі.

Існує і такий варіант, коли обряд «сватання» повністю відсутній у передвесільному циклі шлюбного ритуалу. Тоді молоді пари просто зосереджуються на підготовці до весілля, на якому вже безпосередньо познайомлять не лише батьків, а й всіх родичів з обох сторін. Такий варіант розвитку події притаманний для тієї частини молоді, у якої батьки живуть в різних містах чи країнах і не мають змоги часто приїздити до своїх дітей⁵. У такому разі всі традиційні дії втрачають свою сутність та цінність і передаються нащадкам, оскільки певна частина сучасної молоді просто не отримує знати про минулі звичаї і не зацікавлена у їх наслідуванні.

Таким чином, молодь XXI століття вважає застарілими не лише традиційні дійства, що були проведені для досягнення згоди на шлюб, а й всі обрядові дії, які входили до шлюбного ритуалу. Оскільки сучасні реалії життя зазнають все більшого впливу від великого потоку інформації з різних держав світу, то українські традиції піддаються все більшій інтеграції до міжнародної спільноти. Щоправда, існує і доволі значна частка молодих людей, яка цілеспрямовано підтримує українські обряди та звичаї, тим самим і продовжує традиції наших предків.

У сучасному соціумі відбулась повна трансформація обрядів передвесільного циклу, що були характерними для українського суспільства XIX століття. Так, молодь зараз не розглядає «старі» обряди як необхідний елемент оберегу майбутнього шлюбу та частину магічного ритуалу життя. Натомість, на сьогодні молоді пари керуються переважно власними емоціями та почуттями, які нівелюють значення традиційних обрядів та звичаїв.

References:

1. Borysenko, V. K. (2010). *Ukrainske vesillia: Tradytsii i suchasnist* [Ukrainian wedding: Traditions and modernity]. Kyiv: Stylos. [in Ukrainian].
2. Makhovska, S. L. (2018). Vesilna obriadovist [Wedding ceremony]. *Entsyklopediia istorii Ukrainy. Ukraina – ukrainsi* [Encyclopedia of the History of Ukraine. Of Ukraine – Ukrainians]. Kyiv: Naukova Dumka, 1. [in Ukrainian].
3. Varkhol, Y. (1999). Vesilni obriady. Lemkivshchyna: Istoryko-etnografichne doslidzhennia [Wedding ceremonies. Lemkivshchyna: Historical and Ethnographic Research]. *Dukhovna kultura* [Spiritual culture]. Lviv, 2. [in Ukrainian].
4. Borysenko, V. (2007). *Ukrainska etnolohiia: Navchalnyi posibnyk* [Ukrainian ethnology: Textbook]. Kyiv: Lybid. [in Ukrainian].
5. Arkhivnyy rukopysnyy fond pry kafedri etnolohiyi ta krayeznavstva istorychnoho fakultetu Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka [Archive handwritten fund at the Department of Ethnology and Local History of the Faculty of History of the Taras Shevchenko National University of Kyiv] (Arkhiv KEKIF) [Archive DELhHF]. f. 40, p. 4, od. zb. 19. [in Ukrainian].
6. Arkhiv KEKIF [Archive DELhHF]. f. 40, p. 3, od. zb. 2. [in Ukrainian].
7. Arkhiv KEKIF [Archive DELhHF]. f. 40, p. 4, od. zb. 18. [in Ukrainian].

¹ Архів КЕКІФ. Ф. 40, П. 5, Од. зб. 28, Арк. 2.

² Архів КЕКІФ. Ф. 40, П. 3, Од. зб. 9, Арк. 2.

³ Архів КЕКІФ. Ф. 40, П. 4, Од. зб. 15, Арк. 2.

⁴ Архів КЕКІФ. Ф. 40, П. 5, Од. зб. 27, Арк. 3.

⁵ Архів КЕКІФ. Ф. 40, П. 4, Од. зб. 11, Арк. 2.

8. Arkhiv KEKIF [Archive DELhHF]. *f. 40, p. 5, od. zb. 24.* [in Ukrainian].
9. Arkhiv KEKIF [Archive DELhHF]. *f. 40, p. 3, od. zb. 5.* [in Ukrainian].
10. Arkhiv KEKIF [Archive DELhHF]. *f. 40, p. 4, od. zb. 16.* [in Ukrainian].
11. Arkhiv KEKIF [Archive DELhHF]. *f. 40, p. 4, od. zb. 17.* [in Ukrainian].
12. Arkhiv KEKIF [Archive DELhHF]. *f. 40, p. 5, od. zb. 27.* [in Ukrainian].
13. Arkhiv KEKIF [Archive DELhHF]. *f. 40, p. 3, od. zb. 3.* [in Ukrainian].
14. Arkhiv KEKIF [Archive DELhHF]. *f. 40, p. 3, od. zb. 7.* [in Ukrainian].
15. Arkhiv KEKIF [Archive DELhHF]. *f. 40, p. 4, od. zb. 11.* [in Ukrainian].
16. Arkhiv KEKIF [Archive DELhHF]. *f. 40, p. 4, od. zb. 13.* [in Ukrainian].
17. Arkhiv KEKIF [Archive DELhHF]. *f. 40, p. 4, od. zb. 14.* [in Ukrainian].
18. Arkhiv KEKIF [Archive DELhHF]. *f. 40, p. 4, od. zb. 12.* [in Ukrainian].
19. Arkhiv KEKIF [Archive DELhHF]. *f. 40, p. 3, od. zb. 8.* [in Ukrainian].
20. Arkhiv KEKIF [Archive DELhHF]. *f. 40, p. 5, od. zb. 20.* [in Ukrainian].
21. Arkhiv KEKIF [Archive DELhHF]. *f. 40, p. 5, od. zb. 28.* [in Ukrainian].
22. Arkhiv KEKIF [Archive DELhHF]. *f. 40, p. 3, od. zb. 9.* [in Ukrainian].
23. Arkhiv KEKIF [Archive DELhHF]. *f. 40, p. 4, od. zb. 15.* [in Ukrainian].